

ارتباط شرایط اقلیمی با طراحی ساختمان در شیراز

عاطفه حیدری ارجلو^{۱*}، مهدی مرتضوی^۲

۱- دانشجوی دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، آدرس رایانانه (atefeh.heidari.orojloo66@gmail.com)

۲- دکتر، عضو هیات علمی دانشگاه سیستان بلوچستان، mehdi motezavi@lihu.usb.ac.ir

چکیده

برنامه ریزی و توسعه پایدار طراحی اقلیمی معماری با داشتن داده های اقلیمی و نیازهای حرارتی مکان مورد ساخت امکان پذیر می باشد. هدف این مقاله شناخت و بررسی میزان شاخص های آسایش حرارتی و مطابقت آن با عوامل و عناصر اقلیمی در شهر شیراز که دارای معماری تاریخی و مدرن که در زمینه طراحی شهری و معماری نیز بخش مهمی را به خود اختصاص داده است و بی توجهی به این مساله، مشکلات خاصی را برای یک شهر ایجاد می کند. برای دستیابی به اصول و معیارهای معماری پایدار و بدست آوردن منطقه آسایش در شهر شیراز از داده های هواشناسی ۴۰ ساله (۱۳۵۰-۱۳۹۰) ایستگاه سینوپتیک شهر شیراز به روش تحلیلی توصیفی استفاده شده است و بر پایه داده های هواشناسی و روش های طبقه بندی اقلیمی و برای تعیین محدوده آسایش حرارتی مورد توجه قرار گرفته است. در نتیجه، همانطور که عوامل و عناصر اقلیمی در شکل گیری بافت، جهت گیری بناها و فضای شهری، نحوه زون بندی و مورفولوژی بافت قدیمی شهر شیراز تاثیر عمده ای بر جای گذاشته است، استفاده بهینه و توجه به اصول ارزشمند و بومی مذکور در طراحی فضای شهری امروز نقش عمده ای در تحقق اصول پایداری و کیفیت فضایی خواهد گذاشت.

واژه های کلیدی: طراحی اقلیمی، پایداری محیطی، آسایش حرارتی، شیراز

۱- مقدمه

در اکثر مناطق دنیا نواحی ای وجود دارند که اقلیم مشابه به هم داشته و در عین تشابه اقلیمی، شرایط خاص منطقه ای حاکم بر آنها تفاوت های قابل توجهی را نمایان می کند که در معماری حائز اهمیت است و یک معمار برای طراحی باید آنها را مد نظر قرار دهد. لذا برای طراحی در هر منطقه یا هر شهر بایستی این موارد استخراج و طراح بر مبنای این اطلاعات ضروری طراحی پایداری ارائه نماید که با همان اقلیم سازگاری داشته باشد. در این ارتباط عوامل اقلیمی از جمله درجه حرارت هوا، رطوبت نسبی، شدت و میزان بارش سالانه، شدت و زاویه تابش خورشید از عوامل اساسی محسوب می شوند. (Olgay, 1981). بررسی وضعیت آب و هوایی مناطق مختلف، جهت امور عمرانی و برنامه ریزی منطقه ای، لازم ضروری است و برای طراحی مسکن ضرورتی اجتناب ناپذیر دارد و از اینجاست که موضوع طراحی اقلیمی مطرح می شود. تاثیر عوامل آب و هوایی بر ساختمان، از جنبه های کاربردی اقلیم است که در چند دهه اخیر مد نظر طراحان ساختمان قرار گرفته است. این بخش از جغرافیا امروز، با توجه به گرانی انرژی در دنیا اهمیت زیادی یافته است، طراحان ساختمانی با کمک اقلیم شناسان، از حداکثر امکانات بالقوه آب و هوایی هر منطقه استفاده می نمایند، استفاده از نیروهای طبیعی در ساختمان به صرفه جویی در مصرف سوخت و مهمتر از آن به افزایش کیفیت آسایش و بهداشت محیط مسکونی و سالم سازی محیط زیست منتهی می شود. طراحی مسکن براساس شرایط آب و هوایی یک منطقه، اولین خط دفاعی در مقابل عوامل خارج بناست.